

Czesław Sikorski

Jaksice, pow. Inowrocław. Stanowisko 1, 2

Informator Archeologiczny : badania 2, 103-105

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

to szkielet ludzki, wewnątrz - dużą ilość kości zwierzęcych /niepożupanych/. Między kośćmi zwierzęcymi, odsłonięto szkielet 14-letniej dziewczynki o bardzo nieregularnym układzie. Kości ludzkie były silnie przemieszane ze zwierzęcymi. Obok szkieletu natrafiono na naszyjnik żelazny i przęślik gliniany. Wypełnisko jamy oprócz kości, stanowiły ułamki naczyń kultury Łużyckiej. W pozostałych pięciu jamach odkryto kości zwierzęce i fragmenty ceramiki.

Na podstawie dotychczas odkrytego materiału zabytkowego, grodzisko w Gzinie można datować na okres Hallstatt D i wczesny okres lateński.

INOWROCŁAW m.

patrz epoka brązu

JAKSICE, pow. Inowrocław

Muzeum im. Jana Kasprzowskiego

Stanowisko 1,2

w Inowrocławiu

Badania prowadził mgr Czesław Sikorski. Finansował WKZ w Bydgoszcy. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z okresu halsztackiego, osada wczesnośredniowieczna.

Stanowisko 1

Położone jest ok. 300 m od szosy Inowrocław - Bydgoszcz. Na niewielkim wzniesieniu przy brzegu wysychającego jeziora zlokalizowano cmentarzysko kultury Łużyckiej z okresu halsztackiego i osadę wczesnośredniowieczną datowaną na podstawie ceramiki na VII - XII w.

W wykopie I o powierzchni 1 ara odkryto na głębokości 30 - 60 cm, w warstwie humusu, sześć grobów popielnicowych. W grobach 1, 2

4, 6 szczątki złożone były w szerokootworowych wazach z cylindryczną szyjką i schropowaconym brzuścem nakrytych misami ze zgrubiałą i wygiętą nazewnątrz krawędzią. W grobach 3 i 5 popielnicami były dwuoszne amfory z cylindryczną, zwężającą się ku górze szyjką, zdobione poniżej uch ornamentem ze żłobków półkolistych otwartych ku dołowi. Amfory były nakryte misami z odchylną na zewnątrz krawędzią z małymi taśmowatymi uchami, niewystającymi poza krawędź misy. Tylko w jednym z grobów /nr 3/ znaleziono przedmiot metalowy. Był to pierścionek z cienkiej taśmy brązowej, zdobionej na końcach skośnymi, delikatnymi nacięciami.

W wykopie II nad piaszczystym calcem zalegały dwie warstwy wczesnośredniowieczne. W pierwszej warstwie wyróżniono ślady trzech chat i dwie jamy. W poziomie, zarysy chat widoczne były jako regularne brunatne smugi szerokości 30 - 50 cm, prostokątne w przekroju, w profilu dały się one prześledzić aż do warstwyornej, odcinając się wyraźnie od ciemnego wypełniska chaty i jasnego calca. Wypełnisko chaty stanowiła ciemna próchnica, przemieszana z dużą ilością ceramiki i kośćmi zwierzęcymi. Jedna z jam, w planie owalna, w profilu gruszkowata z płaskim dnem, była jamą zasobową. Ściany jej były wyłożone gliną, wypełnisko stanowiła ciemna próchnica i, w centrum, sypki popiół, przemieszany z drobnymi węgielkami drzewnymi. Przy brzegach jamy znaleziono kilka fragmentów ceramiki i kości zwierzęce. Druga jama, niewielka, zawierała próchnicę, przemieszaną z wczesnośredniowieczną ceramiką. Jama ta przecięła grób żużyki, z którego pozostał tylko fragment popielnicy wraz z kośćmi i część nakrywającej go misy.

W ceramice z tej warstwy najliczniej występują fragmenty naczyń dwustożkowatych o krawędzi lekkoodchylonej na zewnątrz i jajowatych o krawędzi prosto ściętej, zdobionych najczęściej pasmem linii falistych lub pochyłymi krzyżami. Na niektórych skorupach

widoczne są ślady obtaczania, a na jednym dnie odcisk osi koła garnoarskiego. Znalaziono także szydło rogowe, przęślik zdobiony i dwa ułamki przedmiotów żelaznych.

Druga warstwa, tworząca osadę wczesnośredniowieczną, zniszczona jest częściowo przez warstwę orną. Występuje w niej ceramika obtaczana i fragmenty polepy. W warstwie tej wyodrębniono 9 jam w planie, owalnych w profilu nieckowatych, o przeciętnej średnicy ok. 1 m i przeciętnej głębokości od 30 - 80 cm. Zawierają ceramikę najczęściej obtaczaną, ornamentowaną żłobkami dookołnymi, kości zwierzęce, drobne kawałki polepy i węgielki drzewne.

Ceramika wczesnośredniowieczna i mniej liczna żużycka występuje wraz z fragmentami polepy na całej powierzchni wzniesienia o obszarze ok. 3 ha. Warstwy kulturowe zniszczone są przez systematyczną, głęboką orkę.

Dalsze badania na tym stanowisku zarówno ochronią zabytki przed zniszczeniem, jak i pozwolą wyjaśnić wiele problemów, związanych z osadą wczesnośredniowieczną.

Stanowisko 2

W wykopie pod fundamenty kościoła, pomiędzy średniowiecznymi pochówkami szkieletowymi odkryto dwa częściowo zniszczone groby ciałopalne. Grób nr 1 zawierał dwie niewielkie amfory charakterystyczne dla kultury żużyckiej piątego okresu brązu. Jedno z naczyń zawierało spalone kości. W grobie nr 2 znalaziono typowy lateński kubek z kośćmi spalonymi. Duże ilości ceramiki żużyckiej i lateńskiej pomiędzy pochówkami szkieletowymi pozwalają przypuszczać, że cementaryska starsze zostały poważnie zniszczone przez wkopy grobów średniowiecznych.